

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Dvojno narodnjaštvo.

Danes vlada nacionalni imperijalizem in ti siromak, ki si bil vedno zvest svoji narodnosti, misljenju, jeziku, veri svojega rodu, ki se v tej zvestobi nisi plašil žrtev in trpljenja, ne boš tako lahko postal narodnjak in nacionalist današnje dobe; današnji imperijalizem te bo zavrgel, osuval, opljuval in celo poteptal, če nimaš ču- za imperijalizem ali če nisi v prvi vrsti imperijalist. Tisti, ki so bili vedno imperijalisti in če je tudi bil njihovem narodu sovražen imperijalizem na višku in oblasti, so danes — najboljši narodnjaki.

Ko so Francozi gospodarili v Sloveniji, so se njihovih generalov oklenili tisti naši veljaki, ki so prej naš narod z vso silo sukali proti Dunaju, ki so hoteli, da bo Slovenec skoz in skoz Avstrijanec, — in glej, zdaj so hoteli isto, ali pa še več o v nemo napraviti iz n'ega kar čez noč Francoze. Naši kmetje so dejali: gospod, to ne gre tako hitro, počakajte, da se sami zasučemo, sklonemo in okrene- mo — in res ni šlo, Francoz je odšel, naš veljak je pa še vedno sukaj našega kmeta, sedaj zopet proti Dunaju, — in narodnjak je ostal, najprej pod Avstrijo, potem pod Francozi in sedaj zopet pod Avstrijo, ker je pač vedno sukaj uboge narodne slove, kakor je hotela slučajna oblast — kakor je hotel vladajoči imperijalizem.

Fašimo stare, vzemimo današnje narodnjake! Pred vojno, med vojno so sedeli mogočno in samozavestno v uradnih uradih, bili so Slovenci, saj so s timetom in delavcem govorili slovenski in včasih so celo kaj storili za „narodni blagor“, iz primerne razdalje zavezovali, — v uradu so pa ostali nemi in trdi hlapci imperijalizma in celo svoje otroke, slovenski delavec in kmet, so vnašovali z „seh“ mesto „š“ — ker jim je imperijalizem štel to v dobro. In danes, če prideš pred takega veljaka z listino katero ti je on sam sestavil, boš ozmerjan in opsovan kot — „nemšur“, ustvaritelj tvojih dokumentov in svoje „nemšurske“ preteklosti je pa danes največji narodnjak, — ker je današnji jugoslovanski nacionalizem — imperijalistični nacionalizem.

Za vse, pa če so bili še taki hlapci avstrijskega imperijalizma, je zgrajena danes široka pot nacionalizma, ki vodi naravnost v Beograd. V imperijalistično-oblastni službi izvežbani gardisti in lakaji pridejo tja in že obvisi na njih oko pravega oblastnika, — zna presoditi in oceniti pravi material za svojo službo.

Primerov za to ne manjka. Fašistične organizacije med študenti ter med navadno mularijo po dalmafinskih, hrvatskih mestih in tudi že pri nas se sestavljajo iz divjakov, ki so izvrševali svoj divjaški, razgrajski in razbijaški posel že pod nemško in pod italijansko zastavo, gonje proti muslimanom v Bosni vodijo ljudje, ki so sicer res Srbi, na žalost, bi lahko rekli, ki so pa bili popre, ravnotaki okratneži in rablji avstrijskega režima, v južni Srbiji so se pravi „bugarši“ skrili pod šajkačo državne službe in da jih ne bi zapazila poštna javnost, označujejo mirne in poštene ljudi za to, kar so oni sami, — in tjer imajo popolnoma proste roke, so vrh celo pokrajino v divji nered, v katerem je edino še mogoče, da se taki ljudje šobirijo kot „državotvorci in narodnjaki.“

Narodni zločinci.

Vzgoja v nacionalističnem imperijalizmu daje poleg nasilnikov tudi narodne izdajalce. Pod avstrijskim imperijalizmom je bil pozdravljen in dobro sprejet vsak narodnjak vseh narodnosti — zastopanih v Avstriji — ki je znal svoje narodnjaštvo spojit z avstrijskim imperijalizmom in med vojno, ko se je Avstrija tako bahato in ošabno šopirila po Balkanu, je bilo tu-

di dosti Srbov, ki so mislili, da bi bilo prav dobro in ugodno, ukloniti se avstrijskemu imperijalizmu. Kakor je bilo dovolj avstrijskih Slovanov, ki so na pohodu avstrijskega imperijalizma pozabili na slovanstvo ter divjaško ravnali z brati, tako je bilo tudi med Srbi dovolj Srbov, ki so se vdn ali tujeju iz slabih in nemoralnih posledic svoje imperijalistične vzgoje, meneč, se je propadla naša sila, bomo služili pa tuji, Srbi pa itak lahko ostanemo.

S takim Srбом iz vojne dobe se je ukvarjalo pred kratkim beograjsko sodišče. Na obtožni klopi je sedel radi veleizdaje in razžalena velečanstva beograjski trgovec Bogoslav Mihačević. Obtožba pravi, da je spravil mnogo poštenih ljudi v internacijo in smrt.

Nekega septemberskega dne leta 1918, ko se je že začelo govoriti o polomu avstrijske in bolgarske voške na solunski fronti, se je zbralo nekaj poštenih srbskih meščanov v zadnjem kotu kavarnе „Knez Mihač“ v Beogradu, da se na tihem porazgovorijo v nadah na osvobodene. Pride Mihajlovič, čuje o čem se govori, pa reče: „Kaj srbska voška, tega gada ni več, zdaj so prišli ljudje, ki zna o vladati državo!“ Pri tem je psoval še kralja na pristno balkanski način, ki je itak dobro znan. — Ozorili so ga, da ni častno, tako govoriti, Mihačević je pa tekel h guverneru, ovadil svoje rojake, ki so že drugi dan romali v zapore.

Pri razpravi sedaj se je branil, da ni slabo misliti, da sploh ni ovajal, da se je ljudi tako in tako zapiralo, pa vse to mu ni nič pomagalo, prič je bilo dovolj in obsodili so ga na 10 let ječe. Državni tožitelj je še posebej omenil, da je bilo takih ovaduhov ter zločincev na cele skupine in gruč.

Eden je torej obsoden, pri tem pa vstane vprašanje, kje so pa drugi iz celih skupin takih in podobnih zločincev? Pred sodnijo jih ni, nekje pa morajo biti! Torej, kje so? Ni drugega odgovora, kot je ta, da so si ostali, to je večina, poiskali varna mesta v današnjem nacionalizmu, ki ima iste napake ko avstrijski in drugi, ki so si vzgojili take izdajalce pravega nacionalizma. Goenci imperijalističnega nacionalizma so vsepovsod, kjer je le na škodo skupnosti, ki res narodno čuti. Oni so suhe veje narodnega drevesa, oni so pijavke, gobe, za edini, ki se hočejo zagrizti v narodno življenje pod vsako ceno in ob vsaki priliki. Evo, nekaj primerov:

Mirkovič je bil dober črnogorski Nikitin pandur, pride avstrijska oku-

pacija, dobri Črnogorci trpijo, pandur je pa sam, ker se zanj nihče ne zane. Avstrija rabi špijone, rabi pandurje in Nikitin pandur si misli: jaz sem pandur, zakaj ne bi ostal. Postane avstrijski pandur in dere ljudi po avstrijski komandi, kakor jih je popre, po Nikitini. Pride osvobojenje, drugi pandurjev gospodar izgine, pandur se za nekaj dni skrije pred razaranim narodom. Pride srbski okružni načelnik in pandur dveh propalih gospodarjev že dviga glavo, gleda in gleda. Načelnik dela po svoje, ljudstvo se mu odmika, nazadnje je sam in sedaj radi bi pandurje. Evo ti, našega pandurja, dva je služil in odslužil, zakaj ne bi še tretjega, takoj je pri roki in že je v službi. Če ga sreča pošten človek, in srepa pogleda, ali mu celo kaj reče, ga butne s kundakom ali pa žene v zapor kot „protidržavnega“ zločinca.

Lazo je bil pred vojno srbski študent-nepriidar, prvi čas vojne je bil zdaj tu, zdaj tam — povsod nepriidar, čez Albanijo se mu ni ljubilo, ostal je doma, bil je pisar pri neki avstrijski komandi, tudi špijon, če je bilo ravno potrebno in če je kaj neslo, — pride osvobodjenje in Lazo udi zdaj ni v zadregi, poišče si sorodnika, ki je med prvaki, ter mu reče za kako primerno — visoko seveda — upravno mesto v južni Srbiji. Iz dveh vzrokov: tam doli nikdo ne ve, da je bil avstrijski špijon, tam doli ima kot oblastnik nad muslimani prosto roko in tam doli se dobro zaradi in avanzira.

Avstrijski birokrat ima tudi lahko pot, skozi državotvorno stranko pride do prvenstva v današnjem nacionalizmu in če je še tak črn pisar narodnih grehov.

Slišali smo, kako so razni avstrijski špijonski arhivi tajnostno romali v Beograd. Danes so jih našli, jutri jih je že prevzela komisija in vozila v Beograd. Tako je šel arhiv črnega sarajevskega kabineta, tako so šle vse konfidentske listine avstrijskih oblastni, vse je šlo na pregled, da ne bi taki stari papirji škodovali današnjim nacionalistom.

To je treba vedeti, ljudje božji, in ne bomo se več povpraševali, kje so narodni zločinci, ali kje so drugi, ko se samo enega obsodi! Ta, ki je obsoden, še ni nauhušil, ta vsaj skakati ni znal, zato je pa padel na obtožni klopi, drugi so pa skakali ter srečno doseli v krilo današnjega „državotvorstva“, ki si lasti toliko moči, da tudi pravične in poštene preganja.

Brezbrižnost za socialno bedo.

Mi imamo posebno ministrstvo za socialno skrbstvo, ki bi naj odpravljalo socialno zlo in bedo ter uredilo socialne razmere, nudilo socialno slabim pomoč.

A kaj se tudi v tej stvari počne pri nas, ne zaostaja glede nerednosti počasnosti, pristranosti in krivičnosti za drugim ministrstvi. Lani so celo leto obljubovali, da se bo vse lepo na novo uredilo, prispevki povišali itd. Invalidi, vdove in sirote so delali prošnje, popise, popisovaki so jih pri občinskih uradih, žandarji so po staro avstrijskem načinu še posebej pisovali, hodili so k zdravnikom, letanja je bilo mnogo, papirja se je pisalo cele vagone, a invalidi in vdove so čakali, trpeli ig beračili; iz Beograda in Ljubljane so vsak čas pisali; v najkrajšem času bo vse pripravljeno, potem se začne izplačevanje in zlati čas pride za nas invalide, vdove in sirote. Tako so nam celo leto pošiljali najbolj po ceni zdravilo — poupežljivost, a želodec ni trgovec pa se ne zadovolji s to žavbo. Slednjič je res nekaj podpore za nazaj prišlo, upali so vsi, da bo vsaj zdaj urejeno. A takih čudežev liberalno samostojna vlada, da bi namreč kaj pametno in

pravično uredila, ne dela. K večjemu, da ministri in poslanci sebi plače povišajo. Prišlo je Novo leto, a invalidom in vdovam pa so zopet itak revne prispevke zopet ustavili, ker mislijo to stvar na novo urediti. Celo leto so urejevali, a samo, toliko napravili, da dobijo nekatere pokrajine mnogo večjo podporo kot mi. Sedaj bodo menda zopet eno leto ali več urejevali, pripravljali naredbe itd., pisali papirje, pošiljali žandarje poizvedovat, če še živimo, ali če so si reveži začeli že sami pomagati, kakor je priporočal minister Kukovec.

On si je gotovo že sam pomagal, zdaj pa si misli: postanite še vi ministri, pa boste videli, da si lahko človek tudi sam pomaga. Zdaj jim zopet priporočajo čakanje in potrpljenje. — Minister gotovo ne čaka eno leto na plačo, ampak jo vsak mesec dobiva. A pohabljeni invalidi, revne vdove in sirote naj čakajo Bog ve kako dolgo. V sredi zime in strašne draginje jih pusi ta nesrečna vlada brez zadostnih sredstev. Od česa naj živijo, s čim se naj oblačijo? Ali ste tako brez glave, da mislite, da nam med tem ni treba jesti? Menda vlada misli, da se za par mesecev lahko zarijejo v kak brlog

in spijo zimsko spanje, kakor medved. Dobro bi bilo, ko bi mogli to storiti. Menda pa v uradih spijo zimsko in polemo spanje, ker ničesar ne uredijo. Ali se invalidski davek plačuje samo za to, da se redi nepotrebno veliko število uradnikov? Tako izgleda vse skupaj! Tako postopanje do revnih invalidov in vdov je prava brezobzirnost in brezsrčnost. Ua se le raznim koritarjem dobro godi, ti reveži pa pogini. Nas kmete tlačijo s strašnimi davki, a kljub temu, da plačujemo tako velike davke in se poseben invalidski davek, pa še te reveže pustijo stradati. Mi zahtevamo: zares potrebni invalidi, vdove in sirote naj dobivajo tudi redno primerno podboro, ne igrajte se z njimi, kakor mačka z miško. Uredite celo zadevo vendar enkrat pametno in pravično! Zalibog, vladne stranke še dosedaj pameti in pravičnosti niso nikjer pokazale.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Zadnje parlamentarno seje je osrečil ministrski predsednik Pašič s svojim govorom o zunanji politiki vlade. G. Pašič je naglasil svoj stari recept, da gre naša država v zunanji politiki po poti zavezniške politike, kar že ve davno vsak Jugoslovčan. Konstatiral je tudi obče znano dejstvo, da ni izvršila naša država popolne razmejitve z nobeno sosedno državo, niti ni prešla vojne odškodnine, katero jej dolguje premagane države. Posebej se je še bavil Pašič s Koroško, katero smo izgubili potom — glasovanja in zaupal, da se vrši razmejitev z Tgrsko počasi in to nameno. Malo čudno se je izrazil g. starosta, ko je rekel, da je bil narod pripravljen na izgubo Baranje in Pečuja. Z Rumunijo in Bolgarijo poteka razmejitev še na bolj ugodno. Obširno se je bavil Pašič z albanskim vprašanjem od njegovega začetka v balk. vojni pa do sedanje usvaritve nepristranske cone med nami ter Albanci in antantnega diktata, da mora biti naša država zadovoljna z meami iz leta 1913. O naši zunanji politiki namoram Italiji je rekel Pašič, da je zavezniška. Trgovinske pogodbe pa bomo sklepali z Italijani še le tedaj, ko bodo ti čisto izpraznili naše ozemlje. O Rusih priznava Pašič, da so obvarovali Srbe med vojno pred propadom, a kljub temu pa ne more po Pašičevem mnenju stopiti naša država z rusko vlado v politične odnose, dokler se ruska vlada ne izmiri z narodom. Končal pa je Pašič svoj govor z že davno priporočenim zdravilom, da pač mora parlament izenačiti davčno zakonodajo. Pašiču je sedel v besedi L. Jovanovič, ki je pojasnjeval vprašanje sporazuma s Hrvati. Za Jovanovičem je napadal v govoru minister Kumanudi dr. Korošca, češ, da je on kriv, ker ni uspelo zadnje notranje državno posvilo.

ITALIJA.

Izid občinskih volitev še uradno ni zaključen, vendar je gotovo, da dobi v Trstu laška zveza kot najmočnejša stranka 64 zastopnikov. Kot manjšina pridejo v poštev edino le komunisti s 10 zastopniki. Slovenci, socialisti, republikanci in laški klerikali v novem tržaškem občinskem odboru ne bodo zastopani.

Kakor v Trstu so pogoreli Sloveni pri občinskih volitvah tudi v Istri. Vzrok poraza je divjaški teror od strani fašistov, ki so počenjali nečuvane grozote ter nasilja. Fašisti so celo metali bombe, napadali volilne dvorane in trgali ljudem glasovnice.

AVSTRIJA.

Duna, — mesto in deželja. Avstrija je po svoji novi ustavi zvezna država, federativna republika. Sestoji iz sedmih zveznih držav, oziroma dežel. Te so: Spodnje in Gornje

Avstrijsko, Stajersko, Koroško, Solnograško, Tirolsko in mesto Dunaj. V zadnjem času je kot osma zvezna dežela prišlo zraven še Burško. Le tega južni del pa bo bržkone priklonjen k Stajerski. Vsaka zvezna dežela ima svoj deželni zbor. Kot zvezna dežela ima tudi mesto Dunaj svoj dež. zbor. Tako je Dunaj likraj mesto in dežela.

RUMUNIJA.

Rumunski kralj je razpustil parlament Nove volitve bodo v prvi polovici mesca marca. Prihodnji parlament bo konstituanta in se sestane 23. marca.

CEHOSLOVASKA.

Iz Prage prihajajo vesti, da bo dr. Beneš odložil mesto kot ministrski predsednik in obdržal samo zunanji portfelj.

Izkoriščevalci.

Agrarna reforma. Proti načinu izvajanja agrarne reforme prihajajo pritožbe celo iz onih krogov, ki so se prej najbolj zavzemali za to reformo. Javno je torej, da je cela stvar v zehi svojih rokah, kakor marsikaj pri nas. Če od početka še tako idejno izgleda. S to reformo se je skovalo največ političnega kapitala v Vojvodini kjer bi bila dobra in poštena agrarna reforma seveda najbolj potrebna. Ker pa je danes največ pritožb in nezadovoljstva. Nezadovoljni so veleposelniki, ki bi morali zemljo oddati in nezadovoljni so tudi siromaki, ki bi kaj imeli dobiti. Posestniki puščajo zemljišča v nemar, ker ne vedo ne ure ne dneva, kdaj in kako ta ali oni kos izgubijo, siromaki so pa že davno sprevideli, da pri delitvini pravice in da če po raznih poteh in dolgih prošnjah sploh kaj dobijo, jim ne gre nikdo na reko, da bi zamogli odmereno zemljišče sploh obdelovati.

Narodni list iz Bečkereka prinaša žalostno sliko teh razmer ter kaže na agrarni urad, ki je jedro vsega zla in nezadovoljstva. Reforma se vrši kar po prosti in mihi volji njegovega činovništva, kaj se pa to pravi, se vidi že v tem, da danes ni špekulanta, ki ne bi želel postati „činovnik“ tega urada. Za agrarni urad ima vsaka — prupadna prikazen posebno „sposobnost“ ne glede na to, s čim se je poprej ukvarjala. Učitelj, pop, železničar skrahirani trgovci, — vse sili v agrarni urad. Kakor hitro so enkrat notri se ne dajo več ven, ker ta lepa služba dosti nese. Okrog takega uradnika se slinijo tisti, ki nočejo dati, in pa tisti, ki bi radi dobili zemljo — in uradnik pašuje in trguje, da je jo. Tu štiti bogatina, tam dere posestnika, ki bi po pravici sploh ne smel priti pod agrarno reformo, tukaj odpravljajo siromaka s prazno ali celo odurno besedo, tam deli svojemu pajdašu lepa zemljišča, s katerimi ta potem brezvestno veržijo. — Narod vse to gleda in ni čuda, da nima nobenega zaupanja do uprave.

Lep primer dobre agrarne reforme. V Indiji (Srem) živi bogat veleposesnik Svabo, po imenu Moor. Neki dan pridejo k njemu trije dobrovolci (tako je vsaj stalo na papirju, če so res, na Bog sam zna) z odlokom agrarnega urada, ki odreja, da dobi vsak izmed njih po osem oralov zemlje od Moorovega posestva proti zakupnin od 100 K za oral. Moor stvar prebere ter pravi da se temu pokori in da e akoj pripravljen odmorati dobrovolcem zemljo. Dobrovolci pravi: čebro — ter takoj ponudijo temu posestniku zemljo nazaj proti plačilu — 1000 K od oral. Posestnik, ki ni hotel izgubiti zemlje, je odšel vsakega dobrovolcu 8000 K, dobrovolci so pa od krème do krème proslavljali — agrarno reformo.

Da Pribičević ni več minister policije, ki upravlja z raznimi zaupnimi in tajnimi fondi, se že pozna. Njegov list „Nova Stampa“, ki je bil do sedaj dnevnik, poje žalostno pesem, da ne more naprej, da ni tega in onega, da ga celo „najboljši prijatelji“ nočejo plačevati in da bo radi tega moral izhiti, ali — kot tečnik. To je več kakor čudno, prej tak razmah, sedaj pa nenkrat niti najbolj prijatelji nimajo smisla za vzdrževanje tega lista. — Fondi so v drugih rokah, to je, to je tisti „prijatelj“, ki se je jeodmaknil. Radikalno-demokratski koaliciji se od dneva do dneva bolj majajo in

vegrozajo na. Sedaj jim se znižanje uradništva dela veliko preglavico, ter pripravljajo vse nevarnosti, da se vladni bratci med seboj hudo skregajo in zasajajo. Stvar je res zelo kočljiva, radikali so spravljali svoje, demokrati pa svoje ljudi na uradniška mesta na sposobnost se pa iz strankarske zaslepljenosti in za rizenosti ni gledalo ne na eni, ne na drugi strani. Čaka se naj sedaj odpusti, kako naj se sedaj uradniško število zniža? Demokrati bi radi gonili radikale, radikali pa demokrati, „partija“ — ena ali druga — pa hoče ščititi svoje ljudi. — Pravi, da se radikali na boljše, da imajo manj navlake med svojim uradništvom, pa bilo, kakor bilo, — pri tej redukciji se lahko še cela koalicija izbije.

Beleške.

Ušlo mu je. „Beograjski Dnevnik“ v svoji veliki državotvornosti gotovo nima namena žaliti državne uprave, piše pa nekake aforizme, ki so zelo značilni in ki so mu najbrž ušli izpod peresa. Evo, za primer: „Imamo cele legije nedoučenih dijakov, problematičnih žensk in raznih koristilovcev, ki so privreli v državno službo, napolnili državne pisarne samo za to, ker nočejo delati. — V naši državi se mnogi postavljajo kot kavalirji in dobrotniki — na državni račun. V naši državi je par ministrstev samo za luksuz.“

Strah radikalov in demokratov pred novimi voltvami. „Balkan“ trdi, da se radikali in demokrati silno bojijo novih volitev in piše: „Upravičen je strah, da bodo izšli iz novih volitev radikali in demokrati oslabljeni vsaj za 30 do 40 mandatov. Obe stranki se se od zadnjih volitev sem silno kompromitirale.“ Tako pišejo o dveh najmočnejših strankah v Beogradu.

Kdo je najbolj obtežil naš državni proračun? Beograjsko časopisje pravi: naših finančnikar ni upropastil uradniški budžet, ampak nezmožnost in nepoštenost onih, ki se učijo in vežbajo v financiranju naše velike države!

Demokratska partija zopet razpada na dele, iz katerih se je sestavila. Odoopili so se od nje ljudje, ki imajo smisel za demokratska načela, oni so se že osamosvojili krog svojega glasila „Nedeljni Glasnik“, drugi pa še tvorijo nekako levo in opozicijsko krilo demokratske stranke. To so zelo značilni pojavi razkroja, najvažnejši in najtežji je pa ta, da se zopet snuje in preurejuje „Napredna stranka.“ Ta stara srbska stranka je tvorila glavni steber demokratske stranke, njeni ljudje so pa uvideli, da je demokratska partija umetno sestavljena, breznačelna mešanica, in zato so se sedaj na starem strankinem programu osamosvojili ter zbrali krog lista „Videlo“, ki začne s prihodnjim prvim izhajati v Beogradu dnevno.

Naši listi in lakota v Rusiji. — Večkrat smo že povdarjali, kako trdo srčnost se čini pri nas iz protiruske politike naših oblastnikov — predvsem famoznega Spalajkoviča proti bednemu ruskemu narodu. Ti politiki so vplivali tudi na tisk, da se o ruski nesreči nikjer ni pisalo tako malo in tako cmično, kakor ravno pri nas. Proti temu je nastopil z vso odločnostjo publicist Pijače, lasnik in urednik lista „Slobodna Reč“ v Beogradu. — Prva letošnja števila tega lista prinaša sledeči dopis novinarja in publicista Stanislava Vinaverja, ki drastično odkriva nekulturne in nečloveške nakane naših merodajnih krogov: „Povodom vašega pisanja o ruski pomoči, čast mi je, dostaviti še sledeče podatke: Na novinarskem kongresu v Splitu je bila po večji diskuziji na moj predlog enoglasno sprejeta resolucija o delu za rusko pomoč. V tej resoluciji se pravi, da se novinarji obvežejo, sodelovati v pomožni akciji, kot da se lakota ni pojavila samo v Rusiji, temveč tudi v naši domovini. Prešlo je nekaj mesecev, a o tej resoluciji je pisala samo „Republika“, muslimanska „Pravda“ in v zadnjem času tudi „Vreme“ in „Sutra“ — ta dva lista pa nista mogla poprej, ker se je kratak čas izhajata. Torej, naši listi niso našli za vredno, in potrebno niti to, da pišejo o tej resoluciji kaj še le drugo! Torej, ni se jim zdelo primerno niti

to, da prelože dve, tri ribemerne kroguljske solze radi te nesreče, radi ostalega sveta — nad svojim nesrečnim bralstvom, boječ se menda vladne, ki bi znala tudi te solze tolmačiti kot „antidržavne“. Pri nas je že tako, da mora biti vse, od ustave pa do progressivne paralize, — državotvorne. — Sprejmite gospod u ednik uverjenje mojega odličnega spoštovanja. — Tako pismo v točnem prevodu, značilno, kaj ne, za našo javno življenje, za oblastnike, kakor tudi za tiste, ki so jim tako slepo in suženjsko vdani, da pozabijo na vse obljube in obveze, dane v svetem trenutku vzbujenega človečanstva. Pred poštenim človekom ki stavi človeški predlog — enoglasno pritrjevanje, — doma pa podlo izrabljanje ruske nesreče v agitacijsko sredstvo politike naših oblastnikov, ki sovražijo bratski narod, — ker se je carju odrekal.

„Vse je že bilo!“ Beograjski list „Vreme“ se rad spušča v zgodovino in modruje. Zadnjič je pisal pod motom: „Pravica drži zemljo in gradove“ o nekdanjem srbskem carju Dušanu Velikemu. Začenja z modrimi izreki kakor: nič ni novega pod solncem, vse je že enkrat bilo, stara pesem na nov glas, zopet to, samo malo drugače, in pride tudi na zakone nekdanjega Dušanovega carstva. Tu pravi, da je ta stari zakonik imel to-le določilo: Če v selu, vasi, kraju razbojnik in kradljivec, naj se selo razseli, razprši, unci, razbojnik pa obesi, da mu glava gleda v zemljo. — To je še danes, kakor je bilo, južnosrbske vasi se uničujo, pepelijo, Lude se preganjajo, razselijo in razpršijo. Nekulturna postavo smo ohranili iz 14. stoletja, nismo pa ohranili drugega določila, ki pravi, da se mora vsakemu činovniku, svečeniku in gospodu, ki se da podkupiti ali ki drugače izrablja svojo moč — odvzeti vse, kar ima. — Slabo smo prevzeli, dobrega pa ne — torej, kar je slabega, je že bilo, ali ali slaba pesem po drugem glasu — na dobro se je pa pozabilo.

Hrvatsko in slovensko vprašanje sploh ne pride več iz dnevnega reda narodne skupščine Gevor g. Protiča je napravil globok utis in vidi se celo, da se nad tem utisom razburja celo duhovi med samo policajdemokracijo. Pribičević pada in njegove metode se bolj in bolj obsojajo celo med lastnimi partijskimi pajdaši. Pribičević se je sicer povsod do govora, v katerem je zopet zanikal to vprašanje ter skušal prodreti s svojim starim receptom o „edinstvu“, ki ne sme in ne mora priznati kakih plemenskih vprašanj. Mož je govoril tako nelogično in površno, da se je obregnil vanj celo njegov naslednik minister policije dr. Voja Marinkovič, ki je dejal, da gospod Pribičević niti sam sebi ne more verjeti, da ne bi bilo tega, danes tako važnega vprašanja.

Po papeževi smrti.

Papež Benedikt XV. je bil pokopan 25. t. m. proti večeru. Na lastne želje do ravnega položili v grobnico, ki je pod cerkvijo sv. Petra. Po vseh rimskih ulicah so razobešene črne zastave. Tudi na Kvirinalu blapola črna zastava. Italijanska kraljica je izrazila papeževi materi pismeno sožalje.

Italijanski prestolonaslednik se je mudil pri mrtvaškem odru rajnega papeža. Italijanski minister pravde je posetil Vatikan. V italijanskem kabinetu vlada nezadovolje, in razdvojenost, ker se udeležuje vlada oficijelno posmrtnih svečanosti Benedikta XV. Socijalisti predbacivajo ministrskemu predsedniku Bononijju, da se pusti vediti v politiki od klerikalcev.

Celo Čehoslovaška je izrazila svojo sožalje radi papeževe smrti. Tajnik čehoslovaškega predsednika dr. Samal je kondoliral v imenu predsednika nunciju Miciari radi smrti Benedikta XV.

O rajnem papežu piše časopisje celega sveta zelo pohvalno in odseva iz njega bolest celega sveta po izgubi papeža, ki je imel srce za svetovno povoino bedo.

Novoga papeža bo volilo 29 italijanskih in 30 inozemskih kardinalov, ako se bodo udeležili volitve vsi. Voli se navadno na mestu, kjer je papež umrl in sicer 10 dni po papeževi smrti. Z večino glasov pa smejo kardinali sami določiti kraj volitve. Nikakor pa

ni potrebno, da se pozvane kardinali posebej v Rim.

Kako se bodo upredelili kardinali v Konklave. V konklave, ki se bo kmalu začel, bodo igrali nekateri kardinali posebno vlogo, če že ne kot papeški kandidat, pa kot vplivni volilci. — Predvsem bo zavzemal važno mesto kardinal Merry del Val, na katerega se bodo boljda naslonili italijanski kardinali. La Fondaine, Ragonesoi, Scapinelli, Taddi Laurente, de Lai, holandski kardinal Van Rossum, irski kardinal, liga francoskih kardinalov: Billoti, Maurin Andrien, avstrijski kardinal, dva do tri nemška kardinala, kakor tudi tri španski. Mogoče in verjetno je, da bodo ravnokar navedeni kardinali že kot prvi volilci od dali enoglasno svoje glasove za Merry de Valla. Drugi kardinali bodo nagibali na stran kardinala Maffi nadškofa v Pili. Zagotavlja se tudi, da do dobri nekaj glasov kardinal Asculesi.

Dnevne novice.

Naš kralj Aleksander se odpravil na poset Prage in to se pred poroko. Obisk bi bil služben ter brez dvomno političnega značaja.

Nova vladna kriza na vidiku. — Muslimani zahtevajo od Pašiča, da jim vlada izpotni vse njihove zahteve sicer izstopijo iz vlade. Muslimanski klub še samo čaka na odgovor Pašiča.

Jugoslov. klub za svoboda tiska. V imenu Jugoslovanskega kluba je predlagal v parlamentu dr. Korosec, da se ukine 138 člen ustave, katerega zlorabljuje petolizna cenzurna oblast proti opozicijskim listom. Ta Korosečev predlog bo najprej se pretipal od vseh strani še poseben odbor, ki ga se bo bodo izvolili. Ali z drugimi besedami: Ostal bo tudi še nadalje po licajdemokratski in kulturne ustave nevrjednemu član 138.

Posl. Pušenjak je napravil upit na ministra trgovine radi trgovske in carinske politike Italije, ki na vse mogoče načine ovira naš izvoz iz naše države se v Italijo in preko Italije v Levantio izvozi mnogo lesa, živine, kislega zelja itd. Poslanec zahteva, da naša država odgovori s protikoraki.

Posl. Pušenjak je napravil upit na ministra prosvete radi nastavljanja protestantskih učiteljev na solah po Stajerskem in je zahteval, da se ta imenovanja ukinejo.

Posl. Pušenjak je na svoj upit dobil od ministra saobračaja odgovor, da je nadzorni odbor pri južni železnici odredil, da se mora v bodoče nabavljati ves material potem oertalno licitacije, kar se do sedaj ni vršilo. Obenem je določeno, da mora nadzorni odbor voditi strogo kontrolo o tem, da izključi južna železnica pri nabavih kolikor mogoče tuje firme in da ves material nabavi pri domačih firmah.

Protič za sporazum. Svoj zadnji govor v skupščini je zaključil Protič s sledečimi besedami: „Ako hočemo, da bo ta naša država taka, da bo z njo ves naš narod, potem si moramo vstvariti eno linijo, kjer se hočemo vsi najti. Zato, ker smo en narod, še nikakor ne smemo trditi: sporazumeti se zamorejo samo Madžari, Nemci, Francozi itd. V nobenem narodu na edinstva, pač pa medsebojni sporazum, tega je treba tudi pri nas. Narod, ki se je sestavljal pred tremi leti, da si ustvari svojo lastno državo se mora sporazumeti kaka naj bo njegova skupna državna h šala!

Protičev list „Radikal“ hvali Bulgare. Dr. Momčilo Ivanič je objavil v „Radikalu“ svoje vtise, katere je prinesel seboj iz Sofije. On pravi, da prihaja zdaj na površje čisto druga Bulgarska, kot je bila ona stara, za časa vojne. Predvsem povdarja Ivanič vpliv soljskega vseučilišča na razvoj Bulgarije. Ko je udrila za časa vojske bulgarska vojska v Niš, dobila je tam knjižnico beograjskega vseučilišča. Bulgarska sedanja vlada Rado slavova je ponudila to knjižnico soljskemu vseučilišču, naj z njo izpolni svojo. Soljsko vseučilišče pa ni odbilo to vladino ponudbo kot nečastno za univerzo. Kakor bulgarski univerzo hvali Ivanič tudi Stambulijskega in njegovo stranko, o kateri pravi, da ima največji vpliv in zasluge za prospah ter procvit nove Bulgarske.

Beograd poselita v soboto grški in rumunski prestolonaslednik, ki se pa bosta mudila v Beogradu samo eno uro.

Postnemu ravnateljstvu v Ljubljani. Iz krogov trafikantov prihajajo pritožbe, da mariborski poštni urad ne sprejema jedinarnskih novčanikov kljub temu, da je bilo od finančnega delegata razpisano po časopisja, da se morajo brez vsake izjeme te novčanice pri vseh državnih blagajnah sprejeti. Pozivamo g. poštnega ravnatelja v Ljubljani in g. delegata ministrstva, da se tem nepokornostem pri poštnem uradu v Mariboru ne prste stopi.

Vojaški obvezanci, ki so dosedaj za časa vojskih vaj bili oproščeni po številnih pristojnih za pošiljanje in prejemanje poštne pošiljatev, morajo od sedaj naprej plačevati vse poštne pristojbine, ker je vlada tozadevno naredbo, ki jim je dovoljevala označene poštne ugodnosti, ukinila.

Kdo se bo vozil po naših državnih železnicah ceneje? Učiteljstvo in uradništvo! Vsak učitelj ter uradnik, ki reflektira na znižano vožnjo po državnih železnicah, mora vložiti posebno prošnjo na ravnateljstvo državnih železnic v Zagreb s priloženim 2 dinarskim kolkom in fotografijo. Kdaj pa bodo te prošnje o znižani vožnji rešene, pa zna Bog!

Slike iz našega prometa. Te dni so se posvetovali v Zagrebu lesni inštrijaciji radi našega slabega prometa. Pri tej priliki so doznali, da je naš promet na robu propada in da so teh pomisleka vrednih prometnih razmer krive višje železniške oblasti. Med drugim so posamezni govorniki doznali, da potuje toverni vagon iz Jaske do Zagreba povprečno cel mesec dni, iz Slovenije do Zagreba tri mesece, iz Slavonije v Vojvodino šest tednov. Kaj takega se pač ni dogajalo ko je bil minister saobraćaja dr. Korošec.

Tudi slepa kura najde zrno. Častniki v Osijeku so prišli na sled zelo prekanemu tihotapstvu. Ko so premetavali pošiljatev vreč za moko, so doznali, da je v vsaki drugi vreči po eden svetel robec. Pošiljatev vreč so kakor zaplenili. Dotični, na katerega nastav so bile vreče poslane pravi, da mu ni znano, kako so dospeli zidani robci v njegove vreče. Celo zadevo preiskujejo.

Ljubzen zlorabil v zločin. Čelo demokratsko časopisje poroča, kako je nek vojak Jurij Vlašič začel ljubzen z neko Marijo Hološ iz Daruvara. Ko je moral od ljubice v Zagreb, so je pregovorili, da mu je sledila v nadi, da dobi v Zagrebu kako službo. Ko je bilo dekle v Zagrebu, ga je spjel vojak seboj na sprehod proti Wrabčam. Ko sta dospela v gozd, je Vlašič napadel svojo ljubico, jo vrgel na tla, jo posilil, potem jo v bajonatom večkra težko ranil, jej oropal zlato uro ter verižico in potatil 16 tisoč kron. Zločinec je nato pobegnil. Nekaj potnikov je slučajno našlo smrtno ranjeno deklico in jo prepeljalo v zagrebško bolnico, kjer se bori s smrtjo. Vojaška oblast zasleduje zločinca.

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Bros.

(61. nadaljevanje.)

Poveljnik je šel v smrt s povodljivim, mirnim in vdanim licem za tebe — in za tebe — in za tebe in za tiste, — za tiste, ki ga nikdar niso videli, za tiste, ki mu niso zaupali, za tiste, ki so ga zgrešili in ki so se obrnili proč od njega. — Se več, tudi za tiste, ki so ga trpinčili in umorili, in on nam je odpustil z odpuščanjem, kakršnega je zmogel le Bog, — čaka, Bog! Kateri izmed vaših bogov je kdaj toliko storil za vas? Kdaj je kateri izmed njih zapustil Olimp, izvzemši, če se je šel potepati ali pa zgrešit kako hudobijo. Kateri človeški kralj bi pustil svoje zemeljsko kraljestvo in šel v sramotno smrt za svoje ljudstvo? — Može ste, prijatelji, posleni, odločni, srčni možje. Kakih lastnosti si želite na tistem, ki mu služite? Poguma, potrpežljivosti, usmiljenosti, dobrotljivosti do vseh! — Kaj pa si mislite o njem, ki je pustil vladati celo sveta in je šel radovoljno v

* Gora na Grškem, kjer so stanovali bogovi.

Morilec pobegnil iz norišnice. Iz norišnice v Stanjevo je pobegnil umobolni Jurij Mišovič. Počel je v Zagrebu je Mišovič kot alateža aretirala. Aretirani je izjavil policiji, da je prišel iz Sarajeva v Zagreb, da si poišče delo. Prosil je še policijo, da ga naj prepelje na državne stroške nazaj v Sarajevo. Redarstvo mu je res dalo potnico in takoj je odpotoval v Sarajevo. Tako, ko je izginil Mišovič iz Zagreba, je prejela policija obvestilo iz Stanjeva o pobjegu Mišoviča iz norišnice, ki je pred dvema leti izvršil na nekem dečku iz Sarajeva protinaraven čin in ga nato zaklal z velikim kuhinjskim nožem. V zaporu so se začeli na Mišoviču prikazovati znaki umobolnosti in na o so ga predali v sarajevsko bolnico, kjer ga je odposlala v Pakrac in v Stenjevec. Kakor hitro pa je stopil Mišovič na sarajevski vlak, je že bil v rokah policije.

Zameglen zločin. Orožniška postaja iz Vrpača blizu Zagreba je našla na polju tik vojaškega vežbališča v Cernomeru mrtvega, mladega — ne poznaneža človeka. Mrtvo truplo je bilo čisto golo in je ležalo na mestu 4 do 6 dni. Orožniki so obveslili sodno običaj o slučaju in pozvali komisijo, ki je došla na lice mesta šele 2 dni. Na pokopnem so našli spočetka 2 zanka, o katerih so mislili, da sta posledici revolverskih krogel. Konečno pa je komisija vendarle dognala, da sta mrtvec prerezan vrat. Gotovo gre za zločin. Uboj se je zgodil v pretepu ubijalec je truplo sekkel in ga vrgel na polje v sneg. O ubijalcu ni nikake sledi.

Radi velezdaje so zaprli te dni v Zagrebu Milana Draganića-Vrančića, ki ima zelo pestro in burno preteklost. Studiral je tehniko. Udeležil se je balkanske vojne kot srbski dobrovojec, ali komit v četi Voje Tankosića. Med svetovno vojno so ga avstrijske oblasti preganjale kot Srba in bil je tri leta interniran po raznih ogrskih in avstrijskih taboriščih. Ob preobratu je šel kot prostovoljec v Prekmurje, da se bori za jugoslovansko stvar. V Prekmurju se je nekaj spril in pobegnil je na Madžarsko in bil je baše v ogrski protijugoslovanski legiji v Zellaegersegu. Črez nekaj mesecev se je vrnil v Lendavi so ga aretirali, pa zopet izpustili, ker jim je znal dopovedati, da ni ničesar zagrešil na Ogrskem. Podal se je v Split, tukaj je nekaj poveril in obsedel je sedem mesecev. Po prestani kazni je dobil v Zagrebu službo in tu so ga sedaj zaprli radi tega, kar naj bi bil zagrešil na — Ogrskem!

Javna varnost. Albansko-makedonske razmere se širijo z naglimi in dolgimi koraki. Poročila, ki prihajajo te dni iz Jaske (blizu Zagreba), odgovarjajo popolnoma makedonski hajdučiji. Na cesti, ki vodi v vas Volavje, dober kilometer od državne ceste, so napadli pred nekaj dnevi neznani banditi tri moške in pet žensk, ki so se, prišedši z nočnim vlakom v Zagreb, vračali domov. Roparji so oddali pravo salvo na te potnike, ena žena je bila ranjena. Prihodnjo noč drugi rop

mu ni zgodilo in zadovoljen je bil. Zasejal je peščico dobrega semena in prepričan je bil, da bo ob svojem času obrodilo dober sad.

Več ko eden gladiatorjev je začel razmišljati o njegovih besedah in mlad Britanec, po svoji naravi vnet za vse dobro, mehkega srca in že vedel svojega nagnenja do Mariarne razpoložen za besede njenega sorodnika, je sklenil, da bo o prvi priliki skušal to zvedeti več o tem novem nauku, ki je že zasijal v njegovi duši kakor luč iz drugega sveta.

„Dovolj o tem!“ mu je segel v besedo Hipija, ko je videl podjetne pogledne in živahne kretnje svojih mečborcev. Razlagal si je Kalhove nauke dobesedno in se je bal, da bi utegnil izgubiti svoje drzno četo, od katere je živel. — „Dovolj o tem, starec! Potrpežljivo smo te poslušali, sedaj je pa dovolj! — Moji gladiatorji so v službi cezarjevi in ne bodo zapustili svoje zastave, za nobeno ponudbo ne! Ne vem, kako da sem te toliko časa mirno poslušal, ampak nikar ne greši na mojo potrpežljivost! Tale stavba ni govorniška šola atenska. — Edini dokazi, ki jih pripoznava Hipija, so tisti, ki se jim da nasprotovati z mečevo ostrino. — Pojdi torej v miru, stari mož, in bogovi naj bodo s teboj —!“

In tako je zapustil Kalha drzno in nemirno družbo gladiatorjev. Nič se

na istem potu. Takrat je bil žrtna nek delavec, ki je hodil iz Zagreba v vas na obisk k svojem Roparji, so mu odvzeli uro in denar, sukno, so mu pa pustili, češ, vidiš, kako smo dobri ljudje. — To pa niso edini zločini na tej poti, o javni varnosti se tu sploh ne da govoriti. V hosti grofa Erdödlja so drvarji in še razni drugi ljudje, za katere se nikdo ne bregga. Mogoče so med njimi roparji. Kdo ve? Oblast molči ali pa spl, ogłosi se samo tedaj z raznimi zaprekami, ako zaprosi poštni človek za orožje v svoje varstvo.

Slika svobode. V glasilu vladnih muslimanov „Pravdi“ čitamo tole dneвно vest: „Včeraj je navalila gruča pravoslavni demonstrov, z nekaterimi oboževanimi dobrovolci, na trgovino Džemila Tanovića ter iskala tudi šerijatskega sodnika Horovića, da ga ubije. Oblast je bila pasivna. Zahtevalo mu njo varstvo.“ To je celó, kratko in suho poročilo. Človek bi se lahko vprašal, je-li je to v Afriki, v Albaniji ali kje drugje v divjem svetu? To je v državi, ki ima ustavo, zakone, vlado, vojsko, žandarje in policijo. To se dogaja v Hercegovini, v mestecu Gacko, ki živi že več let v fakihi, že vsakdanjih razmerah.

Ratifikacija trgovskega dogovora med Nemčijo in našo državo še vedno ni izvršena. Od podpisa dogovora je minilo že več mesecev, z ratifikacijo se pa odlašaja iz bogzna kakih razlogov, najbrž pa iz brezbrzičnosti, na naši strani. Trgovska in obrtna zveza v Zagrebu se je radi tega obrnila z brzojavko do ministra trgovine dr. M. Spaho, naj se vendar enkrat neha s tem odlašanjem, ki je samo v našo škodo.

Ureditve novega krajjevega dvorca. Delo za končno ureditev krajjevega dvorca v Beogradu se pomicja proti koncu in se bo začelo kmalu z razporeditvijo osebja po dvorskih dvoranah. Dvorni maršal pride v parter novega dvorca.

Dar Dijaki kuhinji. Neimenovan dobrotnik je izročil po g. dr. Medvedu znesek 1000 K. Priznana hvala!

Postnemu najditelju. V vlaku št. 47, ki vozi iz Maribora v Ljubljano je bil v srednj. 18. t. m. v prvem vozu, malem kupeju, v temi na klopi v bel papir ovit brevir (latinski molitvenik). Prosi se, kdor ga je našel, da ga bla gohotno odda pri postajenačelniku v Polčanah, ako se zahteva proti plačilu.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 303.50, francoski frank 24.15 do 24.25 naših kron. Za 100 avstrijskih kron plačaš 3.37 do 3.45, za 100 čeoslovaških kron 575 do 580 naših kron, za 100 nemških mark 158 do 161 in za 100 laških lir 1340 do 1349 naših kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1.70 centima.

Iz Maribora.

Včerašnjo sejo mariborskega občinskega sveta je otvoril zapisnikar z dolgočasnim čitanjem zapisnika zadnje seje. Čitanje zapisnika je trajalo

eno celo uro, kar je vzbudilo med občinski utrujenost in nevoljo. Občinski svet je na predlog g. dr. Serneca in g. Stanjeva sklenil, da se bodo od sedaj babil v zapisniku samo največja stvar, osobito sklepi. Nato je župan prečital dopis predsedstva pokrajinske uprave, ki oznanja zaroko kralja Aleksandra, in brzojavko, ki jo je v imenu mestnega zastopstva odposlal kabinetni pisarni kralja. V navedeni projektirane elektrarne na Felberjevem otoku je mesto Gradec poudarilo mariborski občini koncesijo za 500.000 K. Po mnenju g. župana in večine se je izročila zadeva pravnemu odseku. Nadalje se je bavil občinski svet z imenovanjem v ubožni svet (Armenrat). Nacionalistična desnica (NSS in JDS) sta protestirali proti imenovanju Nemcev. Župan utemeljuje imenovanje Nemcev z razlogom, češ da ti ljudje pač bolje poznajo mariborske razmere nego oni, ki so se šele za časa preobrata priselili v Maribor. Desnica naj še imenuje svoje ljudi in — mirna Bosna! Sledila je še razprava o revziji pogodb, sklenjenih med hišnimi posestniki, podjetniki itd. in mestno plinarno ter falko elektran. Stvari, okoli katerih se je na to sukala debata, niso nikakor spadale v delokrog obč. sveta. V imenu kluba SLS je g. dr. Jerovšek predlagal, da se naj razpravlja le o resnih in stvarnih zadevah. Istotako naj bodo seje po možnosti krajše in se naj tvarino, ki so jo obdelovali doslej v 4—5 urnih sejah, raje razdeli na dve seji. Seja se je končala nekako ob 11. uri. In terpelacije posameznih klubov pridejo prihodnjic na vrsto.

Prvo predavanje ljudske univerze — onemogčeno Slišali smo, da se je na 1. občnem zboru ljudske univerze sklenilo, da se bodo priredila predavanja samo tedaj, ako ne bo drugih prireditiv; sedaj, ko bi se imelo vršiti prvo predavanje, pa govori tajnik ljudske univerze, g. Božidar Borko, v Narodnem domu (Gitalnica) o „Tragediji ruskega naroda.“ Malo več doslednosti bi bilo na mestu!

Mariborska slavna sodnija tuffi na najvišjem mestu ne zna ločiti, kaj so novice in kaj članki. Gosp. sodnim svetnikom bi priporočali, da si znanje razločka med novinami in članki pridobijo pri slavnem uradništvu „Tabora.“

Srbsko pravoslavna cerkvena občina priredi na dan Sv. Save, prveza srbskega prosvetitelja, koncert v veliki Götzovi dvorani v korist fonda za zgraditev pravoslavne cerkve v Mariboru.

Anton Sarch (Scharoh), znani vodja mariborskih fašistov, je odslovljen iz službe. Srbska banka, za katero je strokovnjak Sarch tržil les, objavlja v „Eingesendet“ v „Marburger Zeitung“ od pondelka, da je g. Sarch „nekaj učinil.“ Kaj, to ve ves Maribor. Govori se o nekaj polmilijonih!! Sokol Sarch se je res prestavil od tukaj. Radovedni smo le, kdaj bo naša državna policija poslala Sarcha kamor spada. Za Sarchom prevzame komando mariborskih fašistov in razgrajadev zopet g. Johann Skerjanec.

zoval svojo izurjenost v areni.

Začo ni čuda, da je razsežni amfiteater danes poln do zadnjega sedesha in kottička. Občinstvo čaka in si ubija čas, je in pije, se šali, zbada in dela opazke o mimoidočih.

Maló pred poldnevom je. Južno italško solnce, ki njegove žarke le deloma zastira orjaška plamena streha nad amfiteatom, se blesti v črnih laseh rimske matrone, odseva na zlatih naramnih zaponah plemenitašev in patrićjev, se belí na ravnih, s peskom posuti areni, ki bo prav kmalu nosila krvave sledove smrtnega boja, in žari v škrlatnem plašču cezarjevem ter razliva zasinele, mrtvaško barvo črez blede, zabuhlo njegovo lice, ki niti v amfiteatur ne kaže zanimanja, življenja, veselja —.

Viteli čaka na krvave igre z istimi mrtvo nepremičnostjo, ki je zanj značilna v vseh odnošajih življenja. Ista malomarnost, ista utrujena praznola na njegovem licu — v amfiteaturu, v senatu, pri posvetovanju —. Njegovo oko se je zabliski, kadar zagleda kako priljubljeno jed, in vladar sveta oživi le enkrat v štirindvajsetih urah, — kadar sedi pri mizi —.

(Dalje prihodnjic.)

Na avanzma bi sicer spadal bolj med „Osebnosti“.

Cercle francais. Francoski krožek, ki se snuje v Mariboru, ima namen širiti znanje francoskega jezika, poglobiti medsebojno spoznanje in krepiti kulturne in prijateljske vezi...

kih sestankov brezplačno posebnih predavanj in prireditev pa ali brezplačno ali za znižano vstopnino. Za pouk v kurzih bo treba plačati 15 dinarjev mesečno.

nik prof. F. Gasparin in dr. Kotnik; blagačice ga. Graselijeva in ga. Ašičeva; odborniki g. general Babič, g. polk. Draškovič, g. polk. Stevanovič, g. župan Grčar, ga. ravnateljica Stupca, g. ravnatelj dr. Tomišek, g. ravnateljica Zupančič in g. ravnatelj Pirc.

Zlobni jeziki vrosijo po mestu in okolici lažnivo vest, da se je Planinski ples preložil, oziroma odpovedal. Ta vest je smešna in nikakor ne odgovarja istini...

Tajništvo SLS v Mariboru je prevzel urednik Mirko Golob.

Urinjenje strogega pasjega zopora v Mariboru. S 3. oktobrom 1921 odrejeni strogi pasji zapor (nagobčnik in vrvice) se s tem ukinja in obstoja do odločitve pokrajinske uprave v Ljubljani...

Orlovski vestnik.

Knjigovodski tečaj. Vse one, ki se želijo tečaja udeleževati, prosimo, da se zberejo v nedeljo ob 11. uri do oddelne v društvenem lokalu v Mariboru, Lekaršiška ulica. — Barle.

Nabirajte za novo snujoči se Tiskovni dom!

Dobra žena in mati ima vedno vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišečega „Elsafluida“ pri hiši. Dobro služi za drgnenje brbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo.

Trgovina s papirjem na veliko išča

v papirni stroki

izvežbano pisarniško moč. Ponudbe pod Ljubljana, poštni predal 155. 3 3 32

Za mesec marec

sprejem služkinjo, poštene hiše, znati mora opravljati vsa hišna dela, dobro vajena kuhati i t. d. Plača, ako dobra pomoč gospodinj, dobra. Za takoj pa sprejem drugo služkinjo, mlajšo dekle k otrokom, katere zna opravljati dela bišne. Pogoj je: lepo vedenje. Takojšnje porudbe naj se pošljejo gospej Miroslavi Kostanšek v Mozirju, Sav. dolina. 1-2 43

Išče se par srednje-težkih konj JUG, Aleksandrova cesta 71, Maribor. 2-4 39

UGODNO KUPITE:

1 žičnata žimnica (Drehteinsatz) K 132 —, 1 tridelna žimnica z afrik K 1400 —, vrvi za ovelo 15, 20, 25, 30, 40 in 50 m dolge, plaste impregnirane za vozove 2-4 m široke in 3-6 m dolge i kvadratni meter K 200 —. Spodnje hlače cajn hlače, srajce vsen vrst, modro platno, plavotisk, tkanina in manjina za postelje, namizne prte hlačevidno i t. d. po tovarniških cenah v trgovini ALOJZIJ GNIUSEK, Maribor, Glavni trg šte. 6. 2 2

Služkinja doma iz poštene križanske hiše, želi podskromnimi pogoji v bližnjem času nastopiti v Mariboru ali v okolici primerno službo: kot pomoč gospodinjji pri kuhinjskih in hišnih opravilih ker je začetnica, pa tudi kot samostalna kuharica, ker je za takšno izučena. Ponudbe do 1. februarja pod naslovom: Služkinja a 23, poste restante, Maribor. 2-3 41

TRGOVSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Trgovci, industrijalci in obrtniki ljubljanskega in mariborskega okrožja so sklenili ustanoviti lasten denarni z-vod kateri na ostane v rokah izključno trgoveškega, industrijskega in obrtniškega stana in kateri naj v prvi vrsti varuje interese trgovcev, industrijalcev in obrtnikov ter se naj v najkrajšem času razširi na teritorij cele Jugoslavije.

Trgovska banka d. d. v Ljubljani

in so bila tozadevna pravila od deželne vlade za Slovenijo s sklepom z dne 11. januarja 1922 št. 80/22 potrjena.

Po § 5 potrjenih pravil znaša delniška glavnica 10.000.000 K in je razdeljena na 25.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400 K. Delnice se glase na prinosca delniške glavnice se bodo s sklepom občnega zborna zvišala na 30.000.000 K z izdajo nadaljnjih delnic.

Glasom pravil zamoremo izdati naprej osnovno glavnico po 10.000.000 K, katere oddajamo v javno subskripcijo i. s.

25 000 delnic po 400 K nominalne.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji plačati v gotovini. Delnice se stavlja na subskripcijo po sledečih pogojih:

- 1. Delnice se prepusti po kurzu 400 K več 80 K za emisijske stroške.
2. Delnice participirajo na čistem dobitku poslovnega leta 1922.
3. Delnice se bodo izdale v koma lih po 1, 5 in 25 delnic.
4. Repartičijo delnic izvrši pripravljalni odbor.

Rok za podpisovanje delnic se prične dne 20. januarja 1922 in neha dne 4. febr. 1922. Prijave sprejemajo: V Ljubljani: Kmetška posejilnica ljubljanske okolice ter Slovenska trgovska delniška družba, v Mariboru pa Kreditno društvo mesne hranilnice, Oroška va ulica 2.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in vplačanem z esku. Subskribent se bo o dodelitvi delnic poročalo. Ako bi se posameznik subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bodo dodelitvi manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji, katere se razpiše takoj po o čnem zboru. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o podpisanih delnicah začasna po rdila o šte ilu vplačanih in dodeljenih delnic. Delnice se izroče omeje proti vrnitvi začasnih potrdil. Po § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

V LJUBLJANI, dne 20. januarja 1922.

Dolenc Franjo, lesni industrijalec, Skofja Loka. Arnež Ana, lesna trgovka, Jesenice. Golob Franjo, tov rnar, Ljubljana. Vič Gerkmán & Lenasi, veletrgovina, Ljubljana. Gaspari & Fanning, veletrgovina, Maribor. Gajšek Martin, trgovec, Maribor. Hartman Peter, trgovec, Ljubljana. Hadžić & Koritnik, veletrgovina, Ljubljana. Hechnegger & drugovi, lesna industrija, Maribor. Hudovernik & Co., lesna industrija, Radovljica. Javornik Josip, lesni industrijalec, Zalna. Ho Ivan, lesni trgovec, Ribnica. Jug & drug, lesni trgovina, Maribor. Dr. Irgolič Fran, industrijalec, Maribor. Dr. Kobal Alojzij, Lj. blana, Kostevc Ivan, veletržec, Ljubljana. Korečan Ivan, veletržec, Ljubljana. Koradžija Ivan, trgovec, Maribor. Kravos Ivan, sedlarski mojster, Maribor. Križnič Alojzij, lesni industrijalec, Maribor. Lil'og Alojz, veletrgovec, Ljubljana. B. Lukman, veletržec, Ljubljana. M. Jer Fran, trgovec, Maribor. Meden Viktor, vel-tržec, Ljubljana. Medica Fran, veletržec, Ljubljana. Mencinger Tomž, veletržec, Ljubljana. Novak Fran, brivski mojster, Maribor. Opat Miro, trgovec, Maribor. Pinter & Lenard, vel trgovina, Maribor. Pivljakovič Ntefor, carinsko in špedicijsko podjetje, Maribor. Pogačnik Anton, lesna industrija, Podnart. Pogačnik Franjo, veletržec, Ljubljana. Dr. R. Kar Ernest, lesni industrijalec, Jesenice. Ing Rudež grajščak in lesni industrijalec, Ribnica. Rus I an, lesni industrijalec, Loški potok. Sava, lesna industrijska družba, Ljubljana. Skaberne A & E, veletržec, Ljubljana. Sommböcherl Franc, gozdarski mojster, T. Žid. Sepeš M & E, veletržec, Maribor. Schmidt Oton, ravnatelj blag. oddelka kmetijske družbe Ljubljana. Schneiderisch Alojz, trgovec, Maribor. Stanec Hinko, veletržec, Ljubljana. Stupič Peter, veletržec, Ljubljana. Popovič J nko, veletržec, Ljubljana. Tavčar Jož, veletržec in industrijalec, Maribor. Toman & Reich, veletrgovina, Maribor. Valjak Gjurjo, trgovec in restav ater, Maribor. Weixl Viljo, veletržec, Maribor. Velka Gora, lesna industrijska družba, Ribnica. Verovšek Jurij, veletržec, Ljubljana. Worsche Karl, veletržec, Maribor.

Najemnike (oferje),

ki imajo najmanj štiri delavske moči, hlapce in dekle, išče oskrbnitvo Rogoza pri Hočah. Vpraš se pri oskrbniku vlastelintva Rogoza. 1-2 44

Žepne ure

precizijske in stenske popravilja najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gosposka ulica šte. 16. 8 30

GALANTERIJU DROBNARIJU PARFUMERIJU PLETARSKÉ IZDELKE IN DRUGO

PRIPOROČATA

NA DROBNO NA DEBELO

BALOH & ROSINA

MARIBOR, GRAJSKI TRG ŠTEV. 3. 2-101* 18

Stroji za obdelovanje lesa Turbine Transmisije Armature in sesalke Zvonovi

STROJNE TOVARNE IN LIVARNE d. d. Ljubljana.

Ocarinjenje!

Vse v to stroko spadajoče posle izvršuje točno in kulantno od trgovcev ustanovljena

„ORIENT“ d. d. v Mariboru, Meljska cesta št. 12. Telefon št. 90 in njena podružnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27. 9-101 661

„KORANIT“

asbestni škrljavec, najboljšé sredstvo sedanjosti za pokrivanje streh in obloženj zidov. — — Tovarna v Karlovcu (Hrvatska). Glavno zastopstvo za Slovenijo

Fran Hečevár, Moste p. Žirovnica, Gorenjsko.

Stavbeniki, podjetniki, pokrivači in vsi, ki hočete imeti dobro pokrito streho, sigurno proti dežju, toči, snegu, požaru in viharju zahtevajte oferte. 3-5 24

Zadružna gospodarska banka d.d.

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/1. — Telefon 311. — Brzjavni: Gospobanka.

Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.